

Список літератури

1. Глобализация: многостороннее измерение / Под общ. ред. В.А. Михайлова, В.С. Буянова. — М.: КНИГА и БИЗНЕС, 2004. — 320 с.
2. Сухарева Л.А. Контроллинг — основа управления бизнесом / Л.А. Сухарева, С.Н. Петренко. — К.: Эльга, Ника — Центр, 2002. — 208 с.
3. Буреніна Н.Б. Концепція контролінгу в умовах глобалізації економічних процесів // Механізм регулювання економіки. — 2008. — № 3. — Т. 1. — С. 167—172.
4. Концепция контроллинга: Управленческий учет. Система отчетности. Бюджетирование / Novarth&Partners; Пер. с нем. — 3-е изд. — М.: Альпина Бизнес Букс, 2008. — 269 с.

УДК 336.71

М. Ф. Пуховкіна,

к.е.н., доцент, професор кафедри банківської справи,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ЦЕНТРАЛЬНИЙ БАНК ТА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ

В сучасних розвинених економіках на центральний банк покладені крім суто фінансових задач — контроль за інфляцією і валютним курсом, і більш масштабні задачі, які наближують його до реального сектора економіки, — підтримка економічного зростання і забезпечення зайнятості.

В останні роки в Україні спостерігається зниження темпів інфляції. Індкс споживчих цін склав у 2011 р. 4,6 %, а у 2012 р. мінус 0,2 %. Офіційний курс гривні до долара США за цей період майже не змінився. Разом з тим рівень інфляції і стабільність національної валюти не визначають усіх умов і чинників економічного зростання. Так, приріст реального ВВП за 2011 р. становив 5,2 %, а за 2012 р. скоротився до 0,2 % [1]. Спостерігається погіршення показників, що характеризують інноваційний сектор економіки. Так, за останні 12 років (2000—2012 роки) питома вага виконаних наукових і науково-технічних робіт у ВВП скоротилась з 1,16 % до 0,8 %, а питома вага підприємств, що впроваджували інновації, — з 14,8 % до 13,6 % [2].

Проте слід зазначити, що базові параметри монетарної сфери, зокрема загальна забезпеченість національної економіки грошовою масою, яка може бути охарактеризована коефіцієнтом монетизації економіки, активно впливає на темпи економічного зростання, на формування інноваційної економіки. Виключно висока значимість цього показника визначається тим, що гроші — це «кров економіки», і тому для інноваційного розвитку економіки їх кількість повинна бути оптимальною. Звичайно надлишок грошової маси викликає інфляцію, проте її нестача, дефіцит пригнічує економіку і, в першу чергу, саме інноваційний сектор економіки. Грошова маса в умовах її дефіциту неминуче «витискається» у ті сфери національної економіки, які характеризуються високою оборотністю грошових ресурсів, а саме у сферу торгівлі, послуг. В інноваційному секторі економіки, який пов'язаний із здійсненням довгострокових науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт і впровадженням їх у виробництво, оборотність грошових ресурсів низька. Крім того, дефіцит грошей призводить до зростання вартості кредитних ресурсів і до зниження їх доступності для реального сектора економіки. Так, у 2012 р. вартість банківських кредитів в Україні зросла на 1,3 п.п. до 14,7 % річних [1]. В умовах, коли середній рівень рентабельності підприємств реального сектора економіки⁵ у кілька разів нижче банківської процентної ставки, кредити стають недоступними для підприємств та інноваційного сектора економіки.

Центральний банк має можливість впливати не тільки на грошовий ринок, але і на всю економіку країни шляхом регулювання процентних ставок і через механізм рефінансування. До кризи 2008—2009 рр. НБУ не проводив систематичного кредитування банків, а отже обмежено виконував функцію кредитора останньої інстанції. Тому і його облікова ставка особливої ролі в економіці країни не відігравала. Під час кризи і у післякризові роки НБУ активізував політику рефінансування. Так, за 5 років до кризи (2003—2007 рр.) загальний обсяг рефінансування склав 69,6 млрд грн, а за 2008—2012 рр. — 365,5 млрд грн [1]. У сучасних умовах НБУ повинен перетворити облікову ставку в реальну ставку, за якою банки зможуть запозичувати кошти у центральному банку. Облікова ставка разом з іншими інструментами монетарної політики НБУ повинна головним чином визначати вартість грошей, рівень банківських процентних ставок за кредитами. До того ж

⁵Рентабельність операційної діяльності підприємств у 2011 р. становила 5,9 %, а у 2012 р. — 5,0 % [2]

рефінансування, на наш погляд, повинно бути не тільки коротко-строковим. НБУ в сучасних умовах повинен надавати кредити і на більш довгі строки. Слід відзначити, наприклад, що ЄЦБ наприкінці 2011 р. і на початку 2012 р. надав банкам довгострокових кредитів (трирічних) на суму більше 1 трлн євро під 1 % річних. Зараз ЄЦБ розглядає можливість на початку 2014 р., коли до закінчення строку раніше наданих кредитів залишиться менше 1 року, видати нову порцію довгострокових кредитів. Базову ставку ЄЦБ знизив до 0,5 % річних, що слугує додатковим стимулом для підтримання низьких ринкових процентних ставок і забезпечення економічного зростання [3].

Список літератури

1. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]—Доступний з: <<http://www.bank.gov.ua>>.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] — Доступний з :<<http://www.ukrstat.gov.ua>>.
3. Офіційний сайт Європейського центрального банку [Електронний ресурс — Доступний з <http://www.ecb.europa.eu/mopo/html/index.en.html>.

УДК 336.531.2

Л. В. Рева,

аспірант кафедри банківських інвестицій
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНСТИТУТІВ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТИВАННЯ В УКРАЇНІ

Функціонування фінансового ринку України, яке відбувається за банкоцентричною моделлю, обумовлює появу диспропорцій в обсягах інвестиційного попиту, що спонукає небанківські фінансові установи до підвищення активності.

Найбільш конкурентоспроможними, динамічними та системно функціонуючими фінансовими посередниками, здатними мобілізувати достатні обсяги інвестиційних ресурсів, ефективно трансформувати заощадження населення в інвестиції, здійснювати венчурне інвестування, скласти реальну конкуренцію банкам на фінансовому ринку України, є інститути спільного інвестування (ІСІ).